



Noms propis

MONTSERRAT MINOBIS

Aquests darrers dies m'he entretinut, una mica només, a prendre notes sobre alguns dels noms propis que per diverses circumstàncies han estat o són notícia, a l'entorn dels quals s'han generat múltiples comentaris, a vegades passats de rosca, com ha estat el cas de M. Angels Feliu, l'alliberament de la qual ha desencadenat una allau de polèmiques i opinions al voltant d'aquest "desenllaç feliç", promogudes bàsicament pels mitjans àudio-visuals. Tothom gosa dir-li la seva: i de quina manera! Una altra vegada els mitjans de comunicació hauriem de fer-nos una severa autocrítica i recomanar-nos la lectura del número de la revista *Annals* dedicat a l'ètica.

Silvio Berlusconi, el magnat de la televisió, ha guanyat les eleccions italianes coalitzat amb Umberto Bossi i la seva Lliga del Nord i els neofeixistes de Gianfranco Fini. ¿Ens hem d'esverar pel resultat de les eleccions italianes, on un home producte d'un màrqueting impressionant i dels mitjans de comunicació ha aconseguit una clara victòria? Segurament el que més molesta de Berlusconi és que és un clar representant del poder econòmic i, com a tal, un clar exponent, també, de la dreta reaccionària. I per més inri, coalitzat amb els neofeixistes hereus directes del *fascio* italià. Haurem de veu-

re què passa amb un dels seus socis, Umberto Bossi.

Joan Brossa, un altre nom que aquests dies ha sonat amb força per la seva exposició (que maco, el títol) *Entre les coses i la lectura*. Una mostra on podem veure, contemplar i entendre l'obra plàstica i l'obra literària de l'artista, tan estretament lligades. El Palau de la Virreina de Barcelona és ocupat materialment per aquesta àmplia panoràmica de la producció brossiana.

M. Aurèlia Capmany, la presència i absència de la qual se'ns torna a fer palpable amb l'aparició del primer volum de la seva *Obra Completa*. Un projecte editorial ambiciós (de l'editorial Columna) que es completarà en el termini de tres anys amb un total de nou volums on s'aplegarà tot l'ampli ventall d'estils que la M. Aurèlia va cultivar: des de la novel·la i el relat passant pel teatre, els guions i els articles periodístics. El primer volum, que és dedicat a la novel·la, inclou els títols: *Necessitem morir*, *L'altra ciutat*, *Tana o la felicitat*, *Betúlia* i *Ves-te'n ianqui o, si voleu, traduït de l'americà*.

La llista és molt més llarga, ja que hi podríem afegir Michael Laudrup, Jessye Norman i els premiats i premiades en els premis Crítica Serra d'Or, per citar uns quants exemples més de persones o de noms propis que han estat i són notícia.

La llanterna de Diògenes

FERMÍN BOCOS

Poques vegades al llarg de la història la paraula dels intel·lectuals va ser tan ferma com en aquests dies de frontera amb la fi de segle. Si descartem els pacients i benèfics recollectors de les idees il·luminades per altres al llarg del temps, la resta de les preocupacions actuals dels nostres filòsofs compareix travessada per les servituds de la política. S'ha fet costum, i fins i tot moda, allunyar-se de tasques com ara la reflexió sobre el sentit de la vida i la proporció del compromís amb la veritat que concerneix cada home.

L'apunt sobre els disbarats de tal o tal altre polític —o polítics— consumeix el torn d'alguns dels nostres mestres del pensament més populars. Fins i tot hi ha qui, havent descobert la televisió, gaudeix de freqüentar-la de manera fruitosa i inocultable, a la manera com Empèdocles devia gaudir amb la sorpresa i admiració que provocava cada vegada que sortia al carrer amb aquelles sandàlies que bronzejaven, segons els mitògrafs, van concitar l'admiració dels seus paisans d'Agrigent.

Diu el filòsof José Antonio Marina, flamant Premio Nacional d'assaig (*Teoria de la intel·ligència creadora; Elogio y refutación del ingenio*), que el que ha perdut a la filosofia és un complex d'inferioritat que l'ha obligada a refugiar-se en la història. Durant aquest segle —segons Marina—, s'ha considerat que el model únic de ciència eren les ciències físiques. El resultat de tot això seria la mandra de la filosofia actual. Un discurs cada cop més feble —i no em refereixo al món de Gianni Vattimo.

El que crida més l'atenció de la realitat espanyola és la poquesa conceptual de l'última generació. Descomptant els clàssics vius i d'escoles molt diferents (Aranguren, Marías, Carlos Paris), el pai-

Les servituds de la política afecten la generalitat de les preocupacions dels intel·lectuals del nostre temps, que molt sovint es dediquen més a escriure articles o a sortir per televisió que no pas a la reflexió intel·lectual. És la situació normal en una societat on, un cop exalçats els diners, el que socialment compta és tenir; saber importa menys

satge complementari és molt breu. Si exceptuem el ja esmentat Marina amb la seva innovadora aportació —ell parla d'una *teoria de la intel·ligència* i la suggereix com a disciplina filosòfica fonamental i punt de referència per a les altres ciències—, el riu de la nostra filosofia corre per un llit molt estret. Amb corrents i posicions d'un rar hermetisme agafades al vol entre la cosa més enrevessada del ja per ell mateix fosc Wittgenstein, i d'altres on es capbussen els seguidors del més corpori Jacques Derrida. A tall de perla en el collar que cenyeix el coll de la filosofia espanyola actual, compareix també algun despistat entregat amb vehemència a la reanimació

d'algunes idees sembrades per aquell impertorbable geni que va ser Baruch de Spinoza.

Potser caldria buscar en el ja esmentat Derrida la paraula exacta capaç de descriure l'ermès per on transita la producció filosòfica dels nostres dies. En ell es pot llegir que el buit procrea davant l'evidència de la falta de sentit de la major part de les coses en què l'home d'avui compromet la seva vida.

Encara que, d'affliccions, no n'hi faltin. I, d'aquestes, un esperava trobar-ne notícia o, com a mínim, un reflex en el pensament filosòfic dels nostres dies. No em refereixo tant a una crítica de les circumstàncies polítiques (a la manera, per exemple, de Subirats) com a un reflexió sobre les causes i les possibles raons del perquè de la pèrdua de rang de tots els valors que fins fa poc fonamentaven la base de la nostra cultura i la nostra manera de ser.

La societat espanyola pateix una crisi moral de gran magnitud i d'abast desconegut; però, per sorprendre que sembli, aquest no és el problema principal, la reflexió capaç de resumir la preocupació dels passejants de l'Acadèmia.

Si jutgem pel que escriuen a la premsa —bastant més del que editen—, a les tribus filosòfiques d'aquesta part d'Ibèria (parlo, sobretot, pel que llegeixo o escolto a Madrid) els ocupen més altres qüestions. Essencialment les que concerneixen els diferents paràmetres del Poder. En els seus textos i conferències, la resta (l'Èsser; l'Ètica) hi compareix de manera accessòria. Podríem, no cal dir-ho, esperar-ne més. Més sobre les grans qüestions i les pors que envolten la condició humana. Sobretot sobre l'ètica com a imperatiu de l'home davant l'evidència

de les seves males conductes. Així, almenys, procedien els clàssics. Si per aquests entenem —segons la idea assenyalada per Horaci— els que sobreviuen al seu segle havent perdut els avantatges derivats dels costums locals, el mandat temporal de la crítica o les canviants circumstàncies de la moda. Amb les coses d'aquesta manera, podríem preguntar-nos quin serà (si n'hi hagués) el llegat filosòfic del temps que ens ha tocat viure.

No trobo gens exagerat escriure que per a una bona part de la gent de l'Espanya d'aquests dies l'afany pels diners ocupa la pulsio principal de les seves possibles vides. La riquesa com a paradís possible esdevé ideal de la majoria. Un cop exalçats els diners, el que socialment compta és tenir: saber importa menys. O gens. Davant un disbarat tan gran com aquest, es podia esperar, com a mínim, diagnòstic; i com a conseqüència, tractament. Però no passa res de tot això.

No ignoro que el món s'assenta sobre les passions de sempre; però, tot i així, hi ha tarannàs d'època que pels seus excessos semblen reclamar amb insistència el concurs dels savis de la tribu: filòsofs i moralistes. Com apunto, no és fàcil trobar-los. Fora del patriarcat Aranguren —el nostre veterà filòsof de guàrdia—, no abunda la lucidesa d'ofici dedicada a descobrir el perquè dels problemes de l'home actual.

Potser per això el vell professor és ja un clàssic davant d'altres que simplement serien populars —gràcies no tant als seus llibres com a les seves compareixences televisives—. Enmig del pèlag de frontera i confusió en què vivim, es podia esperar una mica més de llum de la llanterna de Diògenes.

Fermín Bocos és periodista
(Trad. Ricard Fitè)

BÚSTIA

Ramon Solsona i el 8 de març

En aquesta mateixa secció hem llegit en diverses ocasions paraules de felicitació per al senyor Ramon Solsona, que en el seu article diari a *Sala i alcova* ens delecta i ens fa somriure amb el seu estil de tractar els temes.

Penso, però, que seria empobrir-lo si només ens fixéssim en el seu sentit de l'humor i la seva ironia, sense copsar la seva sensibilitat davant les injustícies i la insolidaritat que pateixen molts col·lectius de la societat. Entre aquests col·lectius s'hi troba el de les dones.

En Ramon Solsona no es cansa de fer arribar a l'opinió pública la seva denúncia per les situacions de desigualtat, d'injustícia i discriminacions que, encara avui, sofreix la persona/dona.

Els qui el llegim trobem sovint durant l'any molts articles escaients al 8 de març.

No és gaire habitual que una persona/home sigui tan sensible a aquestes situacions que, amb més o menys gravetat, afecten la meitat de la humanitat.

Amb goig el felicito, perquè, a més d'un bon escriptor, demostra ser intel·ligent, amb un gran esperit crític i completament lliure. **Montserrat Grau i Grau, Rubí (Vallès Occidental).**

■ Totes les cartes adreçades a la Bústia de l'AVUI —encara que es publiquin amb pseudònim— han de portar les dades personals dels seus autors: nom, cognoms, adreça i número del carnet d'identitat. Així mateix, cal que siguin escrites a màquina a doble espai i per una sola cara i que no superin les quinze línies d'extensió. En cas que les superin, el diari es reserva el dret d'escurçar-les. En cap cas no es mantindrà correspondència sobre les cartes adreçades i no publicades.